

تب سه‌روزه

بیماری تب سه‌روزه یک بیماری ویروسی (**Bovine Ephemeral fever virus (BEF)**) و عفونی دامی غیرقابل انتقال به انسان است که به‌وسیله بندپایان منتقل می‌شود بیماری می‌تواند به‌صورت همه‌گیر و غیر واگیر و صرفاً در گاو و گاو میش بروز نماید.

علائم بالینی تب سه‌روزه:

علائم بارز **BEF** بدینگونه است که با تب ناگهانی ۴۱٫۵ - ۴۰ درجه سانتی‌گراد به‌صورت دومرحله‌ای و گاهی هم سه مرحله‌ای مشاهده می‌شود که معمولاً ۱۸-۱۲ ساعت طول می‌کشد. اغلب سایر علائم متعاقب چند ساعت پس از کاهش و قطع تب در اکثر گاوها بروز می‌کند. قطع اشتها و کاهش شدید شیر حادث می‌گردد. یبوست شدید در بعضی از دامها و افزایش میزان تنفس و ضربان قلب به همراه ترشحات غلیظ و چسبنده در بینی و ترشحات سرریزی آبکی از چشم نیز دیده می‌شود و همچنین لرزش عضلانی و تکان دادن مستمر سر حیوان آماس و تورم در شانه‌ها، گردن و پشت دام علائم عضلانی در روز دوم آشکار می‌شود و لنگش و زمین گیر شدن حیوان که با جمود شدید عضلات و مفاصل توأم با ضعف در عضلات اندام‌های حرکتی همراه است. وبا کاهش تعداد گلبول‌های سفید خون نمود می‌یابد. تمامی علائم ذکر شده در یک دام و یا یک گله رخ نمی‌دهد و علائم با استرس و آدار کردن دام به تحرک و استرس‌های شرایط اقلیمی تشدید می‌گردد. اکثر دامها زمین گیر شده وضعیت بدن در این حالت شباهت بسیاری با زمان تب شیر پیدا می‌کند، در حقیقت این تظاهر کلینیکی در ارتباط با کاهش کلسیم خون است. نهایتاً در اکثر موارد بهبودی دام در عرض مدت ۳-۵ روز حاصل می‌گردد اما مواردی هم زمین گیری ادامه می‌یابد و به دلیل شرایط اقلیمی و پنومونی استنشاقی ناشی از نوشاندن غلط داروها به دلیل عدم وجود رفلکس بلع در دام بیمار این امر ممکن است تا ۲۰ و حتی مواردی تا ۴۵ روز هم طول بکشد و در این حالت اگر دام آبستن باشد در مواردی سقط جنین هم رخ می‌دهد. گوساله‌ها کمترین تاثیر بالینی را از **BEF** نشان می‌دهند به این معنی که گوساله‌های کمتر از ۶ ماهگی هیچگونه علائم بالینی را نشان نمی‌دهند.

نحوه انتقال بیماری و بروز بیماری:

ویروس **BEF** در طبیعت تنها از طریق نیش حشرات گسترش می‌یابد و گسترش این بیماری به جمعیت حشرات ناقل در هر منطقه بستگی دارد. غیراز گاو، مخزن دیگری را تاکنون برای بیماری گزارش نشده است. بیماری ویروسی منتقله توسط گونه‌هایی از پشه خاکی است ولی تاکنون گونه‌های حشرات ناقلی که در گسترش ویروس **BEF** دخیل هستند مشخص و معلوم نشده‌اند. در فصل تابستان کانون‌های بیماری به صورت خوشه‌ای و در زمان کوتاه بروز می‌کند. کانون‌های **BEF** توسط بادهای در فواصل طولانی گسترش می‌یابند. بدین سان که جهت و شدت این بادهای

روی جابجایی جمعیت حشرات ناقل تاثیر مثبت دارند. انتقال بیماری از طریق تماس، ترشحات آلوده و وسایل آلوده وجود ندارد. انتقال بیماری عمدتاً مستقل از نقل و انتقالات دامی است، به عبارت دیگر راه برد اجرائی قرنطینه در این بیماری تاثیری ندارد. گوشت نمی تواند یک منبع خطر برای انتقال بیماری باشد، زیرا ویروس در PH حدود ۵ کاملاً غیر فعال می شود این درجه اسیدیته در لاشه گاو پس از کشتار بوجود می آید.

تشخیص:

تشخیص موارد منفرد **BEF** بسیار دشوار است اما بروز کانونی در گله یا واحد اپیدمیولوژی زمانی که مراحل مختلف بیماری مورد ارزیابی و تشخیص قرار می گیرد آسانتر است. اصولاً تشخیص بر اساس مشاهدات بالینی ذکر شده و تاریخچه بروز کانون، صورت می پذیرد. چنانچه بیماری اولین بار در یک گله شیوع پیدا کند ممکن است ۳۰ تا ۱۰۰ درصد دامها را مبتلا نماید که، مرگ و میر ناشی از بیماری کمتر از یک درصد خواهد بود. مگر، با بیماری های فصلی دیگر در آمیخته شود.

تشخیص افتراقی:

بیماری بایستی از بوتولسم - تب شیر - بیماری زبان آبی - شاربن علامتی - پنومونی - بابزیوز تفریق تشخیصی داده شود.

روش های کنترل و پیشگیری :

روش های کنترل رعایت بهداشت دام، ضد عفونی و سمپاشی به موقع جایگاه نگهداری دامها، از بین بردن محل تجمع حشرات مانند آب های سطحی در اطراف مراکز نگهداری دامها و نکته مهم اینکه با افزایش دما و فراهم شدن امکان رشد و تکثیر انواع حشرات احتمال بروز برخی بیماری ها از جمله تب سه روزه و لمپی اسکین در دام های سنگین از قبیل گاو و گوساله وجود دارد. همچنین انجام واکسیناسیون علیه این بیماری ها از جمله اقداماتی است که باید دامداران به آنها توجه ویژه ای داشته باشند و واکسیناسیون صرفاً بعنوان تنها روش موثر کنترل **BEF** در دنیا مطرح است. واکسن موجود ویروس غیر فعال شده تب سه روزه وارداتی است و در بازار موجود میباشد. و باید یاد آور آن بعد یک ماه تکرار گردد. و دامداران در صورت درخواست برای تهیه می توانند به مراکز مایه کوبی بخش خصوصی دام پزشکی در سطح استان مراجعه کنند.

توضیحاتی جهت تزریق واکسن

یکی از مشکلات تزریق عضلانی واکسن ها در گاو احتمال وقوع آبسه پس از تزریق است. در صورتی که این اتفاق بیافتد علاوه بر اینکه جذب و کارایی واکسن دچار اختلال می شود به دلیل تورم بسیار زیاد در ناحیه تزریق نارضایتی دامدار را نیز به دنبال خواهد داشت.

برای پیشگیری از این حالت موارد زیر باید انجام گیرد:

۱- سطح پوست در محل تزریق حتما تمیز و خشک باشد. وجود رطوبت حتی اگر مقدار آن بسیار کم باشد باعث نفوذ آلودگی به همراه نیدل به عمق عضله خواهد شد که نتیجه آن ایجاد آبسه است.

۲- حتما از نیدل یکبار مصرف استفاده شود.

۳- مقید بودن گاو در هنگام تزریق واکسن: برای اینکار اگر باکس مناسب وجود ندارد حتما باید به طریق دیگری دام مهار شود (گرفتن و یا بستن با طناب). دقت داشته باشید که تزریق واکسن به هنگام حرکت بسیار خطرناک بوده و علاوه بر اینکه واکسن بخوبی تزریق نمی شود احتمال شکسته شدن و خم شدن نیدل و نهایتا آسیب دیدن بیشتر عضله وجود داشته و خطر وقوع آبسه بیشتر خواهد شد.

۴- در صورتی که برای تزریق یکبار نیدل وارد عضله گاو شد ولی به هر دلیلی شکستن نیدل یا بیرون آمدن آن در اثر حرکت دام) تزریق انجام نشد برای تزریق دوم موارد زیر را رعایت کنید:

الف- حتما از یک نیدل جدید استفاده کنید (در صورت استفاده از نیدل قبلی به دلیل آلودگی احتمالی آن ممکن است آبسه ایجاد شود)

ب-محل تزریق جدید با محل تزریق قبلی حداقل ۱۰ سانتی متر فاصله داشته باشد

عوارض جانبی واکسن

۱- در برخی موارد ممکن است پس از تزریق واکسن شوک آنافیلاکتیک اتفاق بیافتد که برای درمان آن از اپی نفرین استفاده می شود.

۲- ممکن است در محل تزریق، تاول های قابل لمسی بوجود آید که به زودی از بین می رود.

شرایط نگهداری واکسن تب سه روزه

- ✓ این واکسن باید در دمای ۲ تا ۵ درجه سانتیگراد نگهداری شود.
- ✓ از یخ زدگی و قرار گرفتن واکسن در معرض نور آفتاب خودداری شود.
- ✓ انتقال واکسن باید در دمای ۲ تا ۵ درجه سانتیگراد انجام گیرد. لازم به ذکر است که در صورت افزایش دمای واکسن آنتی ژن های آن غیر فعال می شود.
- ✓ قبل از مصرف حتما واکسن به خوبی تکان داده شود تا محلول یکنواختی تزریق شود.
- ✓ در صورت باز شدن و استفاده از واکسن در دامداری مقدار باقیمانده آن برای روز بعد به هیچ عنوان قابل نگهداری نیست.
- ✓ از مصرف واکسن هایی که تغییر رنگ داده خودداری کنید